

Blaž Mesec

NEKONČNA ALI SAMO DOLGA POT DO CELOVITEGA SISTEMA IZOBRAŽEVANJA ZA SOCIALNO DELO?
(ČUSTVENO OBARVAN PRISPEVEK K ZGODOVINI VISOKE ŠOLE ZA SOCIALNO DELO V LJUBLJANI)

Dr. Blaž Mesec je docent za metodologijo na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Štiridesetletnica obstoja nekdanj Višje, sedaj Visoke šole za socialno delo v Ljubljani je priložnost za opis razvoja šole od njene ustanovitve leta 1955 naprej, zlasti pa prizadevanj njenih učiteljev in sodelavcev, da bi vzpostavili evropskim in svetovnim standardom primerljiv, ustrezen in celovit sistem izobraževanja za socialno delo, ki omogoča izobraževanje za različne vloge in doseganje najvišjih znanstvenih nazivov v okviru te stroke. Pri tem prizadevanju se je šola srečevala z neodpušljivo odsotnostjo zavesti o pomenu te stroke in šole za družbeni razvoj in s splošno razširjeno ravnodušnostjo pri odgovornih delih družbenega okolja.

Bernard Stritih

POGLED NA SOCIALNO DELO V SEDANJOSTI ZA PRIHODNOST

Dr. Bernard Stritih je docent za področje socialnega dela na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Visoka šola za socialno delo je preživela svojih štirideset let v času hitrega in globokega družbenega spreminjanja, še zlasti od leta 1991 naprej. Med drugim se je temeljito spremenilo delovanje družbenih institucij, spremenile so se predstave oz. teorije o družbi in človekovo doživljanje samega sebe. Socialno delo je ena redkih strok, ki poskuša razumeti človeka v njegovem socialnem kontekstu. Raziskovalni tim VŠSD je v zadnjih letih ugotovil, da v okviru institucionalne pomoči socialnih služb klientskim sistemom prevladuje t. i. »trdi« (patološko-diagnostični, kavzalni) model. Hkrati smo ugotovili, da bi bilo v številnih situacijah na mestu razvijati tudi t. i. »mehki« (funkcionalno problemski, dinamični) model. V članku so prikazane nekatere izkušnje pri razvijanju »mehkega« modela pomoči in nekaj teoretskih utemeljitev tega pristopa.

Gabi Čačinovič Vogrinčič
SOCIALNO DELO Z DRUŽINO
(PRISPEVEK K DOKTRINI)

Dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič je izredna profesorica za področje psihologije družine in socialnega dela z družino na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani.

V članku so predstavljeni elementi za doktrino socialnega dela z družino. Gre za izbor konceptov, ki poimenujejo posebnosti socialnodelavskega ravnanja pri reševanju kompleksnih socialnih problemov družin. Članek je hkrati razlaga konceptov in pledoyer za njihovo uporabo. Strokovnjak mora vsakokrat ustvariti socialnodelavski delovni odnos: (1) dogovoriti se mora za k cilju usmerjen projekt in (2) kot udeleženec v družinskem sistemu mora odkrivati ali soodkrivati, poimenovati ali sopoimenovati možnosti in prispevek družine.

Lea Šugman Bohinc
SOCIALNO DELO – ZNANOST?

Mag. Lea Šugman Bohinc je mlada raziskovalka na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Avtorica razgrinja svojo vizijo šole in socialnega dela kot nove znanosti, utemeljene na spremembi epistemološkega okvira znanstvenega opazovanja. Opira se na Paskovo *Teorijo konverzacije*, ki upošteva interpretativnost mentalne aktivnosti in neizogibno vključenost (lastnosti) opazovalcev v opazovanje ter vzpostavlja doseženi sporazum med udeleženci razgovora kot njegovo edino resničnostno vrednost, namreč, analogijo.

POVZETKI

Milko Poštrak
SOCIALNO KULTURNO DELO

Mag. Milko Poštrak je mladi raziskovalec na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Zapis je zgoščen povzetek teoretskega okvira, ki ga avtor razvija za področje socialnega kulturnega dela ali za področje »uporabe ustvarjalnih tehnik v svetovalnem procesu«. Izhodišče je zastavljeno izrazito interdisciplinarno in izhaja iz predpostavke, da sta tako umetnost kot znanost - kot obliki človekove ustvarjalne dejavnosti - del vsakdanjega življenjskega sveta, v katerem biva človek kot njun nosilec. Zato se je treba ves čas zavedati, da ob proučevanju človeka vedno proučujemo tudi njegovo »naravo«, torej kulturo. Ob tem se dotikamo tudi vprašanj ustvarjalnosti, ki so še vedno nejasna in uhajajo poskusom po strogi znanstveni opredelitvi. Prispevek zaokroža pregled nekaterih sodobnejših pogledov na kulturo in na njeno razmerje z družbo.

Srečo Dragoš
TEORIJA IN PRAKSA VŠSD

Mag. Srečo Dragoš je asistent za sociologijo na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Avtor obravnava problematiko razmerja med teorijo in prakso (nasploh in v socialnem delu), kar je osrednja tema prispevka, ki je razdeljen na tri dele. Prvi se navezuje na slovensko zgodovino, v kateri se je utrdila dilema o teoriji in praksi kot alternativni izbiri, kar je na tipičen način ideološko blokiralo razvoj posameznih strok. V drugem delu je podan primer, kako se vprašanje prepletanja teorije in prakse rešuje v sociologiji kot splošni družboslovni vedi, ki si prav zaradi teoretske usmerjenosti ne more privoščiti zanemarjanja prakse (vsakdanjega življenja). Tretji del pa je namenjen analizi študijskih programov Visoke šole za socialno delo v času prehoda na štiriletni študij. Pri tem izrazito izstopata pozitivni in negativni trend: prvi se kaže v kar trikratnem povečanju specifičnih socialnih predmetov, pri drugem pa gre za izrinjanje prakse iz predmetnika, kar lahko pripelje v zgrešeno dilemo o alternativni izbiri med teorijo in prakso.

Vito Flaker

PODMENE OBVEZNIH UKREPOV NA PODROČJU DUŠEVNIH STISK IN NJIHOVE TRANSFORMACIJE

Dr. Vito Flaker je docent za socialno delo na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Avtor najprej razčleni osnovne podmene ukrepov, ki jih država izvaja na področju duševnih stisk in ki jih ponavadi poimenujemo zdravljenje proti svoji volji ali prisilna hospitalizacija. S spremembami na področju duševnega zdravja zapiranje v psihiatrične bolnišnice in druge zavode preneha biti nuja in celo postane nezaželeno ter ga moramo nadomestiti z drugačnimi ukrepi. Podmene obveznega ukrepanja na področju duševnega zdravja so, da neka situacija sodi na to področje ter da obstaja nevarnost, ki jo nekdo povzroča sebi ali drugim, oziroma, da nujno potrebuje pomoč. Na podlagi analize teh predpostavk pridemo do sklepa, da naj bi obvezni ukrepi vključevali analizo tveganja, oceno prisebnosti ter načrt zmanjševanja tveganja in krepitev moči. Pri tem bo veljalo iskati čimveč oblik, ki bodo pripevale k premoščanju razcepa med dejansko in virtualno identiteto, ki nastane ob ugotovitvi neprisebnosti. Avtor naprej analizira značilnosti zasebnega, javnega in institucionalnega prostora, ki določajo vpeljavo in izvajanje ukrepov, in vlogo različnih ukrepov pri utirjanju ali razvođenitvi kariere uporabnika služb duševnega zdravja.

Pavla Rapoša Tajnšek
PROFESIONALNA IDENTITETA SOCIALNIH DELAVK IN DELAVCEV
IN UGLED SOCIALNEGA DELA V JAVNOSTI

Mag. Pavla Rapoša Tajnšek je višja predavateljica socialnega dela na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Prispevek povzema in vzporeja s slovensko prakso poglede dveh znanih ameriških avtoric, ki obravnavata negativne stereotipe in mite o socialnem delu v javnosti. Prikazani so najpomembnejši dejavniki pri ohranjanju teh stereotipov, ki izhajajo iz prakse socialnega dela, iz organizacijskih okvirjev, iz značilnosti delovne sile in postavljanja profesionalnih kriterijev. Predstavljene so strategije spreminjanja neustrezne podobe socialnega dela v javnosti na mikro in makro ravni.

POVZETKI

Nino Rode

OD VIŠJE ŠOLE DO VISOKE IN NAPREJ (KOT TO VIDIJO UČITELJI NA VŠSD)

Sociolog Nino Rode je asistent za področje metodologije na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Visoka šola za socialno delo je v devetdesetih iz višje prerasla v visoko, hkrati pa je sprememba zakonodaje ta prehod izničila. To je spodbudilo potrebo ali vsaj željo postati fakulteta, kar sta okolje in zakonodaja blokirala. Avtor v prispevku poskuša ugotoviti, kako je tak položaj vplival na poglede učiteljev o perspektivah Šole. Najprej je pregledal zapisnike organov Šole, da bi ugotovil, koliko so se morebitne razlike v mnenjih in predlogih odrazile na institucionalni ravni. Dogajanja na osebni ravni je posnel z intervjuji. Zanimale so ga zlasti interpretacije dogodkov in mnenja o perspektivah Šole. Pregled zapisnikov pokaže, da obstaja delitev učiteljev na »stara gardo« in mlado generacijo. Respondenti se strinjajo v pogledu na začetno stanje transformacije šole. Konsenz se neha, ko ocenjujejo, koliko je prehod na visoko šolo razrešil probleme, za katere naj bi bil rešitev. Razlika med generacijama se nadaljuje v razmišljanju o razlogih za prehod v fakulteto. Bolj ko se bližamo konkretnemu stanju in rešitvam, manjši je tudi znotraj generacij konsenz o problemih in možnih rešitvah.

Summary

FROM HIGH SCHOOL TO UNIVERSITY AND BEYOND

Nino Rode, sociologist and methodology assistant at the Faculty of Social Work, University of Ljubljana, is the author of this article.

The Faculty of Social Work has survived in all sorts of conditions to the state of neglect and deep social marginalization, especially since 1974. During other things, social marginalization has gradually changed the work of most kinds of faculties. These studies and people's experiencing of distinctive social work is out of few professions which manage to understand the people in their social existence. The author's research team has found in the past few years that what is produced in the framework of institutional help of social services is close systems in the so-called social psychological-psychiatric social model. At the same time it has become clear that in many situations it would be appropriate to develop the self-therapeutic, positive oriented dynamic model. The paper presents some opportunities in developing the self model of help and some theoretical foundations of this approach.

Dr. Galina Vignault

SOCIAL WORK WITH FAMILIES

A CONTRIBUTION TO THE THEORY

Dr. Galina Vignault, Ph.D., is assistant professor of psychology of family and social work with family at University of Ljubljana School of Social Work.

The author presents the history of the development of social work with family. Several concepts are pointed out which give names to the specificities of the way social work approaches the complex social problems of families. The paper also clarifies the concepts and pleads for their use. An example is given in all processes involved in social work-specific working relationship: (1) to be able to see separate the original or initial problem and (2) to participate in the given family system to be able to meet together (to co-discover) and name (to recognize) the possibilities and the contribution of the family.